

Arbetsmarknadsnämnden

Granskning av näringslivssamverkan

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har genomfört en granskning av näringslivssamverkan på arbetsmarknadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om de båda nämnderna har ett ändamålsenligt arbete med näringslivssamverkan.

Vår sammanfattande bedömning är att det i stort finns ett ändamålsenligt arbete hos de granskade nämnderna avseende samverkan med näringslivet. Det finns dock ett antal delar som kan utvecklas och förbättras, främst när det gäller strukturer, kommunikation och uppföljning.

Revisorsgrupp 2 behandlade rapporten vid sammanträde den 29 augusti och beslutade översända rapporten till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Revisorerna önskar ert yttrande på rapporten senast den 1 december 2023

Yttrandet skickas till stadsrevisionen@helsingborg.se

På revisorernas vägnar

Marie Weibull Kornias
Ordf. grupp 2

Bengt Jönsson
Vice ordf. grupp 2

Barn- och utbildningsnämnden

Granskning av näringslivssamverkan

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har genomfört en granskning av näringslivssamverkan på arbetsmarknadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om de båda nämnderna har ett ändamålsenligt arbete med näringslivssamverkan.

Vår sammanfattande bedömning är att det i stort finns ett ändamålsenligt arbete hos de granskade nämnderna avseende samverkan med näringslivet. Det finns dock ett antal delar som kan utvecklas och förbättras, främst när det gäller strukturer, kommunikation och uppföljning.

Revisorsgrupp 2 behandlade rapporten vid sammanträde den 29 augusti och beslutade översända rapporten till barn- och utbildningsnämnden för yttrande.

Revisorerna önskar ert yttrande på rapporten senast den 1 december 2023

Yttrandet skickas till stadsrevisionen@helsingborg.se

På revisorernas vägnar

Marie Weibull Kornias
Ordf. grupp 2

Bengt Jönsson
Vice ordf. grupp 2

Stadsrevisionen

2023-08-29

DNR: 045/2023

GRANSKNING AV NÄRINGSLIVSSAMVERKAN

SID 1(22)

Granskning av näringslivssamverkan på arbetsmarknadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning.....	4
Syfte/Revisionsfrågor	4
Avgränsning	4
Revisionskriterier	4
Ansvarig nämnd	5
Metod	5
Projektorganisation	5
Resultat arbetsmarknadsnämnden	5
1. Styrande dokument.....	5
2. Organisation	6
3. Rutiner och riktlinjer	9
4. Uppföljning.....	10
5. Bedömning arbetsmarknadsnämnden	12
Resultat barn- och utbildningsnämnden	13
6. Styrande dokument.....	13
7. Organisation	14
8. Rutiner och riktlinjer	17
9. Uppföljning.....	19
10. Bedömning barn- och utbildningsnämnden.....	21
Sammanfattande bedömning	22

Sammanfattning

Stadsrevisionen har granskat hur arbetsmarknadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden samverkar med näringslivet. Syftet har varit att bedöma om de båda nämnderna har ett ändamålsenligt arbete med näringslivssamverkan. Syftet har brutits ned i tre revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt en organisation för samverkan?
- Har nämnden säkerställt ändamålsenliga rutiner?
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Vår sammanfattande bedömning är att det i stort finns ett ändamålsenligt arbete hos de granskade nämnderna avseende samverkan med näringslivet. Det finns dock ett antal delar som kan utvecklas och förbättras, främst när det gäller strukturer, kommunikation och uppföljning. Företagarna i staden är sammantaget nöjda med samarbetet med kommunen även om vissa delar kan förbättras ytterligare.

Inom arbetsmarknadsnämnden finns en organisation för samverkan. I dagsläget finns dock inte något dokumenterat avseende olika roller, riktlinjer och mål för arbetet eller hur uppföljning av arbetet ska ske. Det pågår ett arbete för att ta fram en processbeskrivning där dessa delar förväntas ingå. Det finns inte någon direkt samordning mellan olika delar av förvaltningens verksamheter, vilket ibland resulterar i att kontakterna från staden till stadens företagare kan bli många. Det finns inte någon strukturerad kommunikation med näringslivet, vilket innebär att staden kan ha svårt att nå ut till näringslivet med sina aktiviteter. När det gäller nämndens roll som huvudman inom vuxenutbildningen så har nämnden säkerställt ändamålsenliga rutiner och det görs uppföljningar inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Även inom barn- och utbildningsnämnden finns en organisation för samverkan med näringslivet, såväl avseende stadens grundskolor som gymnasieskolor. Staden följer lagens krav på prao för högstadielärover och i stort även kraven på APL för gymnasielärover. När det gäller anpassad gymnasieskola finns en större utmaning att hitta platser för APL. Nämndens egen kvalitetsrapport visar att likvärdigheten dock kan förbättras och att näringslivssamverkan inte alltid är en levande del i undervisningen. Alla skolor har inte heller i dagsläget ett forum för att arbeta strukturerat med samverkan skola och arbetsliv. Nämnden har beslutat om en modell för modern arbetslivsorientering och området har fokuserats i förvaltningens verksamhetsplan under de senaste åren. Det finns en övergripande SYV-plan för förvaltningen, men endast ca en tredjedel av skolorna har presenterat en aktuell lokal syv-plan för läsåret 2022/2023. Det görs uppföljningar inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och i form av enkäter. Inom yrkesutbildningen sker uppföljning främst på individnivå.

Inledning

Samverkan med näringslivet är av stor vikt för kommuner utav olika anledningar. En av anledningarna är att säkra den framtida kompetensförsörjningen. Av Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät från mars 2022 framgår att sju av tio företag upplever svårigheter att rekrytera. Hälften av företagen efterfrågar kompetenser som motsvarar gymnasieskolans yrkesprogram. Av enkäten framgår att de företag som har svårast att rekrytera är de som efterfrågar medarbetare med eftergymnasial yrkesutbildning, tätt följt av företag som söker medarbetare som har kompetens motsvarande högskoleutbildning och gymnasieskolans yrkesprogram.

Staden bör bedriva ett arbete som främjar ett gott samarbete med näringslivet. Både arbetsmarknadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden har inom sina respektive uppdrag olika typer av ansvar inom detta område. Läroplanerna inom såväl grundskola, gymnasieskola som vuxenutbildning uppmanar till denna samverkan med olika typer av syften, mål och krav.

Revisorsgrupp 2 har beslutat om en granskning av om staden har ett ändamålsenligt arbete med näringslivssamverkan.

Syfte/Revisionsfrågor

Syftet är att bedöma om arbetsmarknadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden har ett ändamålsenligt arbete med näringslivssamverkan.

Följande revisionsfrågor ska besvaras:

- Har nämnderna säkerställt en organisation för samverkan?
- Har nämnden säkerställt ändamålsenliga rutiner?
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Avgränsning

Denna granskning är avgränsad till att avse grundskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning. Granskningen är avgränsad till att endast bedöma samverkan. När det kommer till prao (praktisk arbetslivsorientering) eller APL (arbetsplatsförlagt lärande) syftar granskningen inte till att bedöma dess kvalitet.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter eller interna regelverk, policies och fullmäktigebeslut.

Revisionskriterierna för denna granskning är bland annat

- Näringslivsprogram 2020–2023, beslutat av kommunfullmäktige
- Nämndernas reglemente, beslutade av kommunfullmäktige
- Skollagen (2010:800)
- Förordningen (2011:1108) om vuxenutbildningen
- Läroplan för grundskola samt för förskoleklass och fritidshemmet
- Läroplan för gymnasieskolan
- Läroplan för vuxenutbildning

Ansvarig nämnd

Granskningen avser arbetsmarknadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Metod

Granskningen har innefattat bland annat intervjuer med ansvariga tjänstepersoner på förvaltningarna samt dokumentstudier. Intervju har även skett med representant för företagare i Helsingborg.

Projektorganisation

Granskningsansvarig har varit certifierade kommunala revisorn Marie Jakobsson. Projektdeltagare har varit kommunala revisorn Alexandra Lundgren. Granskningen utförs på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i revisorsgrupp 2.

Resultat arbetsmarknadsnämnden

1. Styrande dokument

Inriktning för mandatperioden

Fullmäktige har beslutat om fyra inriktningar för staden som gäller under mandatperioden 2023 till 2026. En av dessa lyder att "Helsingborg ska ha en hög sysselsättning där fler kommer i arbete". Inriktningarna är tvärsektoriella, men olika organisatoriska enheter i staden utses till att ha huvudansvaret. Enheten som har huvudansvaret har till uppgift att driva arbetet tillsammans med stadens nämnder och bolag. Uppföljning av inriktningen ska utföras av hur stadens utveckling i förhållande till inriktningen ser ut. Arbetsmarknadsförvaltningen har fått huvudansvaret för sysselsättningsinriktningen.

Näringslivsprogrammet

Fullmäktige har även beslutat om ett näringslivsprogram 2020 till 2023 som avser samtliga nämnder. I näringslivsprogrammet framgår olika prioriterade områden som staden ska jobba med för att vara en hållbar plats som är attraktiv för människor och företag. Ett av de prioriterade områdena är "Kompetent arbetskraft". Här har staden utformat mål och hur dessa ska nås.

Reglemente

Enligt arbetsmarknadsnämndens reglemente har nämnden uppdraget att vara möjliggörare för vuxna att komma i arbete och bidra till arbetsgivares kompetensförsörjning. I nämndens reglemente har tillkommit ett nytt ansvar som lyder att nämnden har ansvar för stadens samlade arbete med kompetensförsörjning mot arbetsmarknaden. Därtill har nämnden ansvar för kommunal vuxenutbildning och att arbetsmarknadens behov beaktas vid planering av vuxenutbildningen.

Lagstiftning

Enligt skollagen ansvarar kommunen för att den kommunala vuxenutbildningen utgör en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Nämnden, som är huvudman för utbildningen, har enligt förordningen om vuxenutbildning ansvar att skaffa platser för arbetsförlagt lärande och att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen.

Nämnden ska även arbeta med uppföljning av sin verksamhet. Både utifrån kommunallagens krav på en tillräcklig intern kontroll samt utifrån skollagens krav på det systematiska kvalitetsarbetet. Systematiskt kvalitetsarbete ska genomföras på både huvudmannanivå och på enhetsnivå. Syftet med kvalitetsarbetet är, med utgångspunkt från skollag, läroplan och andra skolförfattningar, att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet.

Läroplan

I läroplanen för vuxenutbildningen framgår att ett samarbete med arbetsliv, Arbetsförmedling och arbetsmarknadens parter är av betydelse för yrkesutbildningens kvalitet och elevens fortsatta etablering på arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen ska samverka med de verksamheter som hör till arbetslivet, vilket är särskilt viktigt när det gäller yrkesutbildning. Rektorn har ansvar för att samverka med universitet, högskolorna och arbetslivet utvecklas så att eleverna får en kvalitativ god utbildning samt en förberedelse för yrkesverksamhet och vidare utbildning.

2. Organisation

Övergripande arbetsmodell för samverkan

Kommunstyrelsen beslutade i mars 2020 att uppdra åt avdelningen för näringslivs- och destinationsutveckling att i samarbete med berörda aktörer och det lokala näringslivet ta fram en strategisk och accepterad arbetsmodell för kompetensförsörjning för näringslivet. Inom ramen för detta uppdrag identifierade avdelningen bland annat att det behövde skapas en strategisk grupp med interna och externa representanter som gemensamt sätter riktningen för att uppnå:

- en bättre kompetensförsörjning,
- en analysgrupp som tar fram underlag som ligger till grund för att skapa en gemensam bild av kompetensbehovet i befintliga och nya samarbetsformer och,
- branschråd för att bekräfta och diskutera behovsbilder och utveckla nya samarbetsformer med näringslivet samt utveckla ett internt samarbete i

staden för att gemensamt arbeta med utvalda strategiska företag som ska verka som ambassadörer för Helsingborg.

Detta har resulterat i en "modell" med ett antal olika forum för samverkan som idag består av en kompetensförsörjningsgrupp, tre branschråd samt en analysgrupp vars uppdrag numera har breddats. Kompetensförsörjningsgruppen, tidigare kallad strategisk styrgrupp, är den övergripande arbetsformen i staden avseende kompetensförsörjning. Sedan den 1 april 2023 är ansvaret organisatoriskt placerat inom arbetsmarknadsförvaltningen (tidigare låg det på näringslivs- och destinationsutveckling inom stadsledningsförvaltningen). Arbetsmarknadsförvaltningen har tre olika verksamhetsområden och ansvaret för denna del är organiserat till verksamhetsområde vuxenutbildning. I samband med organisationsförändringen flyttades den tjänsteperson som arbetat med dessa frågor på stadsledningsförvaltningen över till arbetsmarknadsförvaltningen.

Kompetensförsörjningsgruppen leds av arbetsmarknadsdirektören och förutom arbetsmarknadsförvaltningen ingår representanter från stadsledningsförvaltningen, skol- och fritidsförvaltningen, Campus Helsingborg samt Arbetsförmedlingen. Kompetensförsörjningsgruppen har ansvaret att både samordna arbetet samt följa upp detta. Gruppen tar inga beslut utan det ansvarar respektive kärnverksamhet för. Kompetensförsörjningsgruppen träffas fyra gånger om året och mötena dokumenteras med minnesanteckningar.

I staden har man därtill skapat så kallade branschråd som är en samverkansform tillsammans med näringslivet. Dessa har funnits sedan hösten 2020. Syftet är att hitta nya arbetssätt och tillsammans testa samt utveckla nya idéer som bidrar till en bättre kompetensförsörjning. I branschråden ingår näringslivet, stadsledningsförvaltningen, skol- och fritidsförvaltningen och därigenom gymnasieskolan, arbetsmarknadsförvaltningen och därigenom vuxenutbildningen samt YH-acceleratorn, Campus Helsingborg samt Arbetsförmedlingen. När det anses vara relevant bjuds även anordnarna av vuxenutbildning in till dessa möten.

Branschråd finns inom Tech/IT, Industri/Tillverkning och Besöksnäring. I rådet för Tech/IT finns 17 företag representerade och rådet sammansluter sex gånger per år. Inom rådet för Industri/Tillverkning är 15 företag representerade och rådet träffas fyra gånger om året. Rådet för Besöksnäring träffas ungefär en gång i månaden. Detta branschråd skiljer sig något från de två övriga eftersom branschen är organiserad på ett annat sätt. Här är finns representanter från hotellgruppen i staden, Helsingborgs City samt ett par bolag. För samtliga möten inom branschråden är arbetsmarknadsförvaltningen sammankallande och minnesanteckningar förs.

Staden har även en analysgrupp som har till uppgift att ansvara för att uppföljningen av kompetensförsörjningen också matchar övrig uppföljning. Arbetsmarknadsförvaltningen är sammankallande och övriga deltagare är skol- och fritidsförvaltningen, stadsledningsförvaltningen och Arbetsförmedlingen.

Verksamhetsområde vuxenutbildning

På verksamhetsområdet vuxenutbildning finns en handfull tjänstepersoner som inom sina roller har ansvar för samverkan och näringslivsarbetet. Syftet med näringslivs-

samverkan är ett ansvar som följer dels av skollagen, dels av det uppdrag och mål som fullmäktige har beslutat om gällande sysselsättningsinitiativet och kompetensförsörjning. Arbetet med samverkan utförs både internt inom förvaltningen och tillsammans med andra förvaltningar och myndigheter. Som ovan har beskrivits är även arbetsmarknadsförvaltningen ägare av kompetensförsörjningsgruppen samt sammankallande för denna. En stor del av samverkan sker inom denna konstellation. Utöver verksamhetsområde vuxenutbildning finns också samverkan med näringslivet på andra verksamhetsområden inom förvaltningen. Organisationsstrukturen inom förvaltningen uppfattas inte alltid som helt tydlig.

För den del av förvaltningens verksamhet som avser själva vuxenutbildningen är förvaltningen enligt skollagen ålagd att följa vissa strukturer avseende samverkan med näringslivet. Förvaltningen är huvudman för samtlig vuxenutbildning, även den som bedrivs på entreprenad. Som huvudman innebär ansvaret att förvaltningen har tillsynsansvar. Därutöver är det rektorn på respektive utbildning som har ansvar för den verksamhet som sker på plats.

I staden anordnas vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, utbildning i svenska för invandrare, yrkesutbildning och lärlingsutbildning för vuxna inom ramen för regionalt yrkesvux. En tyngdpunkt av samverkan med näringslivet finns framförallt inom ramen för regionalt yrkesvux och lärlingsutbildning på gymnasialnivå. För dessa utbildningstyper finns i staden åtta olika anordnare. De kommunala utövarna är Rönnowska skolan, Komvux Helsingborg och Filborna skolan. Övriga anordnare är privata.

På förvaltningen finns ett yrkesråd som är ett nätverk som förvaltningen håller i. För regionalt yrkesvux ska det finns ett eller flera yrkesråd som syftar till att samverka mellan skola och arbetsliv. I yrkesrådet bjuder förvaltningen in alla yrkesskolorna två gånger per år för att ha dialog om olika teman, exempelvis behov i branschen och behov av förändringar i utbildning.

Respektive skola som anordnar yrkesutbildning har ett ansvar att se till att det finns programråd kopplade till dessa. Programråden syftar till att säkerställa att utbildningarna har rätt innehåll så att eleverna blir anställningsbara till det yrke de studerat. Generellt träffas programråden två till fyra gånger per år. Enligt förvaltningen finns programråd på skolorna, förvaltningen har dock inte insyn i samtliga, och upplever en variation av hur väl dessa fungerar.

Familjen Helsingborg har också ett gemensamt arbete avseende dimensionering av gymnasial vuxenutbildning. Detta arbete regleras i ett avtal som nu håller på att revideras utifrån ny lagstiftning som träder i kraft 2025. Arbetet av planeringen av utbildningen utgår från relevant underlag som exempelvis näringslivsnytt och Arbetsförmedlingens prognosrapport. När planeringen är klar söks statsbidrag för utbildningen. Utbildningsstarterna beror i sin tur på tilldelning av statsbidragen. Enligt förvaltningen finns en stor utmaning med planering och dimensionering av vuxenutbildningen till följd av kort framförhållning av statsbidragen. Flera av utbildningarna är dessutom längre än ett år vilket bidrar till att Familjen Helsingborg ändå behöver starta utbildningsplatser med oklara finansieringsförutsättningar.

Samverkan med Arbetsförmedlingen

I mars 2023 träffades en överenskommelse mellan Helsingborgs stad och Arbetsförmedlingen för att påskynda individers etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen. Syftet är att samverka om individer som för sin etablering i arbetslivet bedöms ha behov av stöd, insatser och samordnade processer från både kommun och Arbetsförmedling. Samverkan ska ske om insatser och stöd till de arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera eller vill bredda sin rekryteringsbas. I avtalet framgår att staden och Arbetsförmedlingen samarbetar genom modellen ovan.

Inom överenskommelsen finns fyra målsättningar samt framtagna indikatorer för dessa. Målsättningarna är följande:

- Öka andelen arbetssökande till arbete och utbildning
- Öka antalet arbetssökande som påbörjar reguljära studier
- Öka antalet individer till arbete och studier inom ekonomiskt bistånd
- Staden och Arbetsförmedlingen ska med aktiva insatser möta den upplevda bristen på tillgång till kompetens inom yrken med högst gymnasial utbildningsnivå

Överenskommelsen ska följas upp i kompetensförsörjningsgruppen en gång om året. Uppföljning av målen sker kvartalsvis.

Organisation för kommunikation

I våra intervjuer framgår att det i staden inte finns en strukturerad organisation för kommunikation med näringslivet. Kommunikationen avser både förmedling eller information om exempelvis insatser och aktiviteter inom området som kommunen gör samt kommunikation till företag om exempelvis samarbeten som APL och praoplatser.

I granskningen har framgått, både från intervjuer med tjänstepersoner i staden och med representant från näringslivet, att näringslivet kan bli tungt belastade om denna kommunikation inte är organiserad. Exempelvis kan ett och samma företag bli kontaktat av ett flertal olika parter i staden om APL och prao eller andra insatser. I granskningen har också framgått att staden i högre utsträckning borde använda de olika nätverk med näringslivet som finns för att komma ut med information till företagen.

3. Rutiner och riktlinjer

Övergripande arbete med kompetensförsörjning och samverkan

I granskningen har vi inte kunnat ta del av några nedtecknade rutiner eller riktlinjer avseende arbetet med kompetensförsörjning eller samverkan med näringslivet förutom överenskommelsen med Arbetsförmedlingen. Till följd av sysselsättningsinitiativet pågår ett arbete på förvaltningen med att ta fram sådana. Förvaltningens ambition är att dessa kommer att antas under hösten 2023.

Verksamhetsplan

I förvaltningens verksamhetsplan 2023 framgår att förvaltningen behöver skapa ännu fler möten med företag och branschorganisationer för att förstå hur utbildningarna bäst ska dimensioneras och utformas. Utbildningsinnehållet som skapas ska motsvara arbetsgivares behov av kompetens samt veta vilka lediga jobb som finns och vilka vägar som finns dit. En del av nämndens inriktning är att arbetsgivare ska kunna rekrytera relevant kompetens i Helsingborg. Där förvaltningen tillsammans med arbetsgivarna ska skapa förutsättningar för att effektivt möta kompetensförsörjningsbehoven med en bredd av aktiviteter och utbildningar för en hållbar tillväxt.

Avtal med utbildningsanordnare

Förvaltningen har avtal med anordnarna av vuxenutbildning. I granskningen har vi tagit del av avtalen för två av anordnarna. I avtalen framgår att Helsingborgs stad är huvudman och på så vis har tillsynsansvar. Vidare framgår att anordnarna ska ha ett nära samarbete med aktuellt arbetsområde och vara väl förtrogen med hur detta utvecklas samt hur arbetsmarknaden ser ut. I avtalet finns även inskrivna regler för APL och hur denna del av utbildningen ska skötas, exempelvis att det är leverantören som har ansvar för att anskaffa APL-platser. I det ena avtalet framgår också att utbildningens innehåll och upplägg ska tas fram i nära samarbete med branschen.

4. Uppföljning

Uppföljning av arbetet med kompetensförsörjning och samverkan

Förvaltningen har inget strukturerat arbetssätt för uppföljning av hur samverkan med näringslivet fungerar. Det finns inte heller någon dokumenterad uppföljning som vi i granskningen har kunnat ta del av. I granskningen framgår att det både finns ett intryck av att vissa områden inom samverkan fungerar bra och att vissa kan utvecklas. Exempelvis har framgått att vissa företag har kommunicerat att staden kan utveckla hur de arbetar med frågor som är viktiga för de lokala företagen. Förvaltningens uppfattning är också att staden är långt framme jämfört med andra kommuner där andra kommuner även hör av sig för att få information om hur staden arbetar.

Arbetet med att se över en struktur för uppföljning pågår inom ramen för arbetet i kompetensförsörjningsgruppen.

Systematiskt kvalitetsarbetet inom vuxenutbildning

Förvaltningen har under halvårsskiftet 2021 förändrat strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet. 2022 är första året då det nya kvalitetshjulet varit fullt ut implementerat. Förvaltningen har förändrat från att respektive anordnare lämnat in en stor kvalitetsrapport per år till att dela upp uppföljningen i olika områden under året. Exempelvis har respektive skola lämnat in en självvärdering, förvaltningen har genomfört uppföljning av avtal samt kvalitetsdialoger.

All uppföljning som förvaltningen genomför sammanfattas i en kvalitetsrapport som lämnas till nämnden. Kvalitetsrapporten för 2022 godkändes av nämnden på sammanträdet i juni 2023.

Ett fokusområde i kvalitetsarbetet under 2022 har varit "samverkan med näringslivet och APL" avseende utbildning på gymnasial nivå. Ett avsnitt i kvalitetsrapporten avser

därför detta område. Det framgår att det är av vikt för förvaltningen att utbildningar som ska möta arbetsmarknadens kompetensbehov behövs tas fram i partnerskap med branscher och företagsgrupper. Det framgår även att förvaltningen har gjort åtgärder på området under året och exempelvis avslutat en utbildning där det visade sig vara svårt att få arbete då dessa arbetsgivare valde att anställa annan personal.

I vår granskning har vi tagit del av självvärderingen från två anordnare, en privat och en kommunal, av yrkesutbildning. I självvärderingarna har anordnarna behövt besvara följande:

- Beskriv hur skolan konkret samarbetar med arbetslivet.
- Beskriv hur skolan följer upp eleverna under det arbetsplatsförlagda lärandet.
- Hur ser tillgången gällande APL-platser ut? Hur arbetar skolan för att vid brist skapa fler?
- Vad är skolans analys av hur många som kommer ut i arbetet efter avslutad yrkesutbildning?

I de svar som lämnades framgår att skolorna samarbetar med arbetslivet på olika sätt men främst genom samarbete med APL-företagen. Tillgången på APL-platser inom programmen på dessa skolor bedöms generellt vara god, dock finns det vissa svårigheter inom vård- och omsorg. Det beskrivs bland annat bero på hög konkurrens samt brist på handledare. Därtill beskrivs att det ibland är svårt att skaffa APL-platser inom försäljning och service. Lärarna på vuxenutbildningen följer upp var eleverna tar vägen när de har avslutat sin utbildning. I vår granskning framgår dock att detta är relativt kort efter avslutad utbildning och för tidigt för att uttala sig om etableringen på arbetsmarknaden. I självvärderingen framgår att det varierar hur många som kommer ut i arbete efter avslutad yrkesutbildning och att det beror på vilket program som avses.

Svenskt Näringsliv

Svenskt Näringsliv mäter varje år ca 30 000 företags upplevelser av att driva företag i sina respektive kommuner. I rankningen för 2022 visas att Helsingborg är på plats 107, vilket är ett tapp från föregående år med 47 platser. Kommunerna blir rankade utifrån olika faktorer, bland annat på att "tillgången på medarbetare med relevant kompetens är avgörande för företagets möjlighet att växa. Här kan kommunen bidra till att stärka kvaliteten i yrkesutbildningar och på så sätt öka deras attraktivitet". På detta område rankades Helsingborg till plats 93. Därtill rankas kommunerna efter kommunens information till företagen; "det händer mycket i en kommun som är till fördel för företagen, men som de ibland inte får veta eftersom kommunerna inte informerar om det. Det är viktigt att sprida information till företagen. Om det stannar i kommunhuset går stora delar av den positiva effekten förlorad.". På detta område rankades Helsingborg till plats 171.

5. Bedömning arbetsmarknadsnämnden

Har arbetsmarknadsnämnden säkerställt en organisation för samverkan?

Vår bedömning är att nämnden i stort har säkerställt att det finns en organisation för samverkan, men att det finns utvecklingsområden.

Det finns en organisation för samverkan med näringslivet på en mer övergripande nivå för staden. Det finns dock inget dokumenterat avseende de olika roller som finns i förvaltningen som visar ansvar avseende näringslivssamverkan. Arbeta pågår dock för att ta fram detta.

Det finns inte någon direkt samordning mellan olika delar av förvaltningens verksamheter, när det kommer till näringslivskontakter. Det resulterar ibland i att en företagare kan bli kontaktad av flera personer från förvaltningen inom loppet av en kort tid, vilket kan leda till dubbelarbete och ineffektivitet.

Organisationen är tydlig när det kommer till rollen som huvudman och hur utbildningsanordnarna förväntas samverka med näringslivet. I avtalen framgår vad de ska göra och inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet så följs detta upp.

Det finns inte någon strukturerad kommunikation med näringslivet. Staden har svårt att nå ut till näringslivet med sina aktiviteter. Representant från företagarna ser gärna att de får mer information från staden för att sprida i sina kanaler.

Har nämnden säkerställt ändamålsenliga rutiner?

Vår bedömning är att nämnden i sin roll som huvudman har säkerställt ändamålsenliga rutiner. Med utbildningsanordnarna finns det avtal som reglerar vem som har ansvar för vad, så inom denna del finns det skriftligt dokumenterat vem som gör vad.

Det nämns i verksamhetsplanen att samverkan med näringslivet och dess påverkan så att utbildningarna ger rätt kompetens betraktas som ett viktigt område. Däremot har vi inte tagit del av några antagna konkreta mål eller mer konkreta nedbrutna riktlinjer inom området samverkan med näringslivet. Förvaltningen arbetar dock sedan i våras för att ta fram en processbeskrivning och utkastet till denna innehåller målsättningar.

Har arbetsmarknadsnämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Vad gäller arbetet av kompetensförsörjningsgruppen eller arbetet som förvaltningen gör själva så görs det inte någon uppföljning. Däremot finns det inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet en uppföljning av vuxenutbildningen, såväl den egna som den som externa anordnare utför. Detta presenteras i en kvalitetsrapport för 2022 där årets uppföljningar sammanställs.

Enligt extern uppföljning i form av näringslivsenkät från Svensk Näringsliv så visar det att det finns en viss förbättringspotential i staden, särskilt när det gäller stadens kommunikation till företag.

Resultat barn- och utbildningsnämnden

6. Styrande dokument

Reglemente och mål

Enligt barn- och utbildningsnämndens reglemente har nämnden uppdraget att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barn och ungas uppväxt, vidare studier, arbete och ett hållbart liv. I nämndens ansvar ingår att tillhandahålla bland annat kommunal grundskola och gymnasieskola till barn och ungdomar enligt skollagen, skolförordningen, gymnasieförordningen, läroplaner och andra författningar.

Ett av barn- och utbildningsnämndens mål som kommunfullmäktige beslutat om innebär att Andelen elever som klarar gymnasieskolan på tre år ska öka under mandatperioden.

Skollagen och läroplanen

Grundskola

Enligt skollagen kap 10 §8 ska huvudmannen se till att alla elever får prao (praktisk arbetslivsorientering) under minst 10 dagar från och med årskurs 8. Syftet är att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför att de ska välja sin inriktning mot studier och yrke.

I läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med arbetslivet och lärarna ska medverka i kontakter med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället. Rektorn har ett särskilt ansvar för att samverka med skolor och arbetslivet utanför den egna skolan för att eleverna ska få konkreta erfarenheter som underlättar deras val av yrkesinriktning och fortsatt utbildning.

Gymnasieskola

Enligt skollagen kap 16 §11 ska lärlingsutbildningen i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser och i gymnasieförordningen (kap 4 § 12) anges att APL (arbetsplatsförlagt lärande) ska förekomma på alla yrkesprogram under minst 15 veckor. Det är också huvudmannens ansvar att skaffa dessa platser och att platserna uppfyller de krav som finns för utbildningen.

Enligt gymnasieskolans läroplan är det skolans ansvar att varje elev har kunskaper om samhälls- och arbetsliv och att sträva efter ett bra samarbete med näringslivet, vilket är av avgörande betydelse när det gäller yrkesutbildningens kvalitet. Genom att arbetslivet löpande förändras när det gäller kompetens och behov är det centralt att ha en vid studie- och yrkesvägledning och delar som högskolor, näringsliv, arbetsförmedling och branschorganisationer har viktiga roller i informationen till skolan och eleverna. Skolans personal ska utveckla kontakter med handledare och vandra inom arbetslivet för att bidra till att målen för utbildningen uppnås.

7. Organisation

Grundskolan

Centrala förvaltningen

Centralt på förvaltningen är det främst via avdelningen för gymnasieplanering, vägledning och forskning som samverkan med näringslivet sker. De arbetar för att samarbeten i förlängningen ska erbjudas alla elever och avdelningen har uppdraget att driva förvaltningens utveckling av samverkan i skola-arbetslivsfrågor. Medarbetare från avdelningen ingår i stadens kompetensförsörjningsgrupp som numera drivs från arbetsmarknadsförvaltningen. Avdelningschefen sitter i styrgruppen och medarbetare från avdelningen sitter med i de tre branschråden som staden har.

Nämnden fick ett uppdrag 2018 från kommunfullmäktige att införa modern arbetslivsorientering i stadens samtliga skolor. I samband med det skapades en tjänst som SYV-strateg inom avdelningen. Syftet med tjänsten var att stärka och stödja skolorna och att lyfta SYV-arbetet så att det dessa insatser ska vara likvärdiga på stadens skolor.

SYV-strategen är sammankallande för de olika SYV-nätverken som finns avseende grundskola, gymnasieskola, introduktionsprogrammen samt för Familjen Helsingborg. SYV-nätverken har träffar löpande ett par gånger per år. För att frågorna med samverkan med näringsliv ska vara närvarande bjuder SYV-strategen tillsammans med praosamordnaren in sig till verksamhetschefernas möten med sina rektorer i början av varje läsår för att lyfta och aktualisera områden som exempelvis prao för dem.

En av de fyra verksamhetscheferna har näringslivssamverkan med i sitt uppdrag och är den som främst arbetar mot den centralt placerade rollen som SYV-strateg.

Skolorna

Det bör finnas ett SSA-team (Samverkan Skola Arbetsliv) eller motsvarande på varje grundskola vilket är rektors ansvar. Ett SSA-team består av pedagoger/representanter från olika stadier och studie- och yrkesvägledare som är den som processleder arbetet. Dessa arbetar med att förstå och sprida att studie och yrkesvägledning är hela skolans ansvar. I dagsläget finns det inte SSA-team överallt, utan saknas på ett par skolor främst där det varit byte av rektor och/eller studie- och yrkesvägledare.

I nämndens kvalitetsrapport för grundskolan för läsåret 2021/2022 framgår att alla 7–9-enheter har tillgång till studie- och yrkesvägledare och att tillgången ökar när det gäller F-6, även om det inte finns överallt ännu. Vidare görs bedömningen att studie- och yrkesvägledningen inte ännu är fullt integrerad i den övriga undervisningen och att elevernas tillgång till individuell studie- och yrkesvägledning varierar stort mellan skolorna.

Förvaltningen centralt har identifierat att skolorna behöver arbeta mer inom ramen för den ordinarie undervisningen med dessa frågor, och inte som särskilda insatser och projekt. Här är det studie- och yrkesvägledarens roll att vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterade insatser.

Prao

I Helsingborg är prao organiserat så att eleverna har fem dagar i åk 8 och fem dagar i åk 9. Prao-perioden är begränsad till tre veckor per termin för att det inte ska belasta

företagen för mycket. Under varje prao-vecka är det 6-7 skolor som är ute och det rör sig om ca 400-500 elever per vecka. Som det ser ut idag så får alla elever prao-platser, men mer än hälften av dem ordnar dessa själva.

Centralt placerad på förvaltningen finns en arbetslivsutvecklare med särskilt fokus på prao. På varje skola finns någon utsedd prao-ansvarig. På 15 av stadens 19 skolor med högstadium är det SYV som är praoansvarig. På övriga fyra skolor har 1-2 personer utsetts som har sin anställning som pedagog, administratör eller biträdande rektor. Den centralt placerade arbetslivsutvecklaren sammankallar dessa prao-ansvariga till möten med "prao-gruppen" några gånger per år.

Det finns samverkan inom Familjen Helsingborg och på skånenivå när det gäller prao.

Övriga insatser

- *Gymnasiemässor* både för åk 8 och åk 9 varje år – från och med läsåret 2023/2024 kommer båda att ligga på hösten.
- *Yrkesmässa* för första gången nu i maj för åk 8. Samtliga skolor i staden utom en besökte mässan.
- Några pilotprojekt har inletts genom den så kallade SKAL-modellen (SKolaArbetsLiv). Den bedrivs på mellanstadiet och då finns en samverkan mellan ett specifikt företag och en specifik skola. Företaget kommer till skolan och eleverna kommer till företaget. Modellen infördes 2019 och hittills pågår tre sådana samarbeten. Att modellen inte spritts mer beror dels på att pandemin kom emellan, dels på vakanser på den centrala avdelningen som driver arbetet.

Kommunikation

All kommunikation mellan skol- och fritidsförvaltningen (SFF) och företagen försöker kanaliseras via sidan ssa.helsingborg.se. På sidan finns det en länk till företag som vill erbjuda prao-platser, tips till arbetsplatser om upplägg av prao och exempel på samverkansprojekt som pågår eller är avslutade.

SFF samarbetar i den kommungemensamma gruppen för kompetensförsörjning med arbetsmarknadsförvaltningen och näringslivsavdelningen på stadslednings-förvaltningen avseende kommunikation och kontakter med företagen. SFF föredrar att gå via denna grupp när de kommunicerar med företagen för att staden ska tala med en röst. Det händer dock att de tar egna kontakter med företagen i förekommande fall.

Gymnasieskola

Centrala förvaltningen

SYV-strategen har ett nätverk för SYV på gymnasieskolorna. I övrigt sker det mesta av samverkansarbetet på denna nivå direkt mellan skolorna och näringslivet.

Skolorna

Samtliga gymnasieskolor har studie- och yrkesvägledare men på gymnasiet finns inte några SSA-team i den bemärkelse som ambitionen är att skapa på grundskolorna. En orsak är att det inte bedömts finnas samma behov eftersom vägledningsfrågorna är mer aktuella för alla professioner inom gymnasieskolan.

Organisation för näringslivssamverkan skiljer sig åt mellan *yrkesprogram* och de *högskoleförberedande*.

Inom *yrkesprogrammen* är utbildningen i hög grad integrerat med näringslivet genom att det är mentorerna som ansvarar för att hitta APL-platser till sina elever. Mentorerna ansvarar också för att löpande följa upp hur det går för eleven på sin praktikplats.

Alla elever har APL ute på företag. Inom stadens gymnasieskolor kan det ibland vara en utmaning att hitta APL-plats till alla. Särskilt utmanande är det inom vård- och omsorg respektive barn- och fritid där kommunen själv bedriver verksamhet i hög grad. Inom vissa branscher med hög efterfrågan på kompetens skulle fler utbildningsplatser kunnat anordnas om det funnits fler praktikplatser.

Generellt är det dock svårare att matcha APL-platser till individen än att det är brist på antal platser. Särskilt utmanande kan det vara när det är särskilda omständigheter, exempelvis om eleven finns med i brottsregistret eller lämnat positivt drogtest. Riktigt utmanande kan det vara att hitta APL-platser när det gäller eleverna inom anpassad gymnasieskola (tidigare gymnasiesärskolan). Dessa kommer inte alltid ut på praktik i den omfattning som de skulle behöva. Det gäller både när det är olika företag och det är staden som ska ta emot praktikanterna.

Inom *högskoleförberedande* program sker samverkan på en annan nivå. Enligt intervjuerna får alla elever information och olika kontakter med näringslivet, men i olika omfattning och inte av alla lärare.

Lokala programråd

Enligt gymnasieförordningen ska det för gymnasieskolans yrkesprogram finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. Samtliga yrkesprogram inom Helsingborg stads gymnasieskolor har programråd. Representationen i dessa sker helt från skolorna vad gäller staden.

För en del program finns i stället college-lösningar, som vanligtvis ställer högre krav på utbildningarna än vad programråden gör. Företagen fungerar inom ramen för programråden som bollplank till skolan kring utbildningarnas innehåll. De fungerar även som ett kravställande från branschen för att skolorna ska leverera praktikanter eller studenter med det som företagen har behov av. Ett antal gymnasieprogram inom stadens yrkesutbildningar är certifierade, vilket de blir när de uppfyller kraven som branschen ställt inom ramen för college. I Helsingborg finns sex olika college bland annat Visita, Teknikcollege och Vård- och omsorgcollege. I ett college ingår representanter från staden, skolan och företag inom respektive bransch.

Samverkan med näringslivet fungerar bättre när det även sker samverkan mellan olika skolor som har samma utbildningar. Det kan annars riskera att bli en viss trötthet hos företag när flera olika utbildningsanordnare ständigt tar kontakt.

Staden har själva identifierat att samverkan med de företag som är intresserade att samverka kan effektiviseras så att inte ett enskilt företag behöver samverka med staden i ett antal olika forum. Detta är också ett utvecklingsområde som företagsorganisationen bekräftar.

Övriga insatser

- Samarbete med IKEA inom teknikämnen.
- Olympiaskolan har samverkan med polisen med föredrag och figurantövningar
- Med universitetet där elever kan följa en forskare som sitt sommarjobb.
- Köpt in system där alla platser kan läggas in för att underlätta för företagen. Får många förfrågningar om prao, APL, universitetet. Pilot har inletts avseende barn- och fritid och faller den väl ut kommer nästa bransch vara vård- och omsorg.

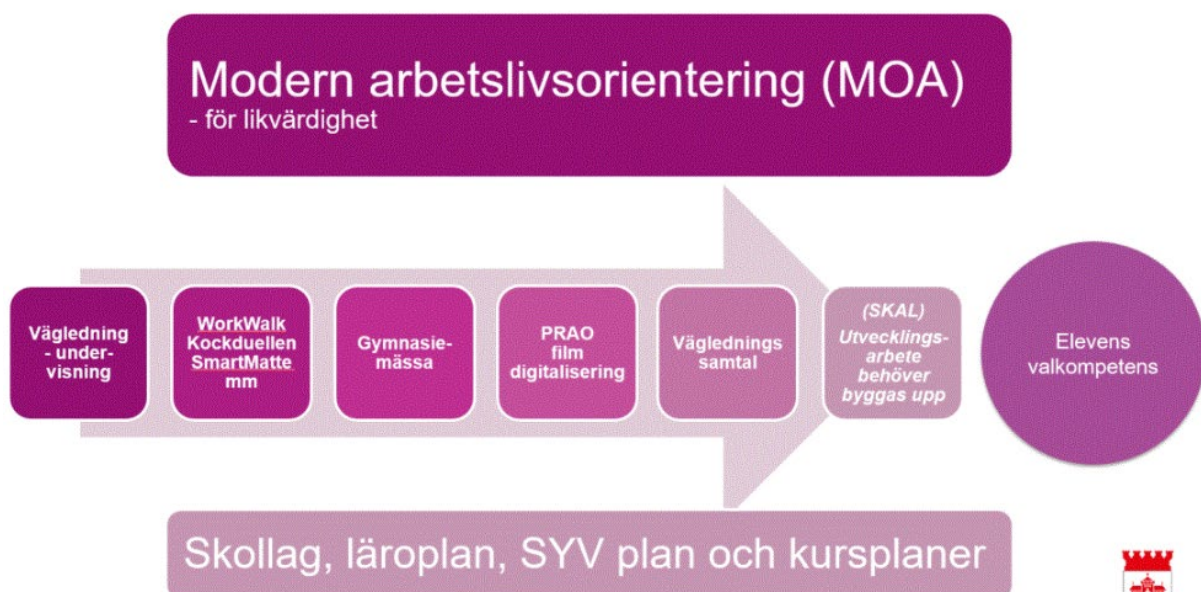
8. Rutiner och riktlinjer

Grundskola

Uppdrag från kommunfullmäktige

Barn- och utbildningsnämnden fick tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen ett uppdrag från kommunfullmäktige som innebar att nämnderna skulle arbeta med målsättningen att *"Helsingborg ska vara ledande i Sverige när det gäller arbetssätt och koppling mellan skola och arbetsliv år 2021"*. Uppdraget redovisades till kommunstyrelsen vid nämndens sammanträde i december 2018 med en beskrivning om hur nämnden bland annat skulle arrangera en konferens på området under 2021. Konferensen genomfördes i enlighet med planen, det har dock inte gjorts någon uppföljning eller rapportering avseende på vilket sätt Helsingborgs arbetssätt såg ut 2021 eller om det var ledande i Sverige.

Kommunfullmäktige gav barn- och utbildningsnämnden i november 2018 i uppdrag att införa *modern arbetslivsorientering (MOA)* i stadens samtliga skolor. Nämnden redovisade uppdraget till kommunstyrelsen i november 2019 där arbetet beskrevs och det redogjordes för stadens framtagna MOA-modell:

Verksamhetsplanen

En framgångsfaktor för ett gott studie- och yrkesvägledningsarbete är att det är väl integrerat i den övriga undervisningen. I skol- och fritidsförvaltningens verksamhetsplaner för 2022 och 2023 finns det ett särskilt uppdrag som riktar sig mot samverkan näringsliv. Uppdraget har funnits i tre år, men har modererats något. I verksamhetsplan för 2022 lyder uppdraget:

”Verksamhetscheferna ska, med stöd av berörda avdelningar, säkerställa att studie- och yrkesvägledning, där modern arbetslivsorientering är en del, används för att öka elevernas motivation så att de rustas för en föränderlig och oförutsägbar framtid. Verksamhetscheferna ska, utifrån god kännedom om hur respektive enhet använder modellen för modern arbetslivsorientering och hur SYV-arbetet är organiserat och integrerat i undervisningen, säkerställa att rektorerna vidtar tillräckliga och adekvata åtgärder för att tillgodose elevernas behov av vägledning. En förutsättning är att det finns gemensamma målkriterier för studie- och yrkesvägledningen.”

I 2023 års verksamhetsplan har uppdraget kompletterats med att alla skolor ska ha en studie- och yrkesvägledning som är integrerad i undervisningen, som ökar motivationen och som ger eleverna kompetens att göra hållbara framtidsval. Eleverna ska ges tillgång till individuell studie- och yrkesvägledning inför och vid övergångar. I årets plan har även den sista mening förtydligats så att studie- och yrkesvägledningen ska målsättas och följas upp utifrån gemensamma målkriterier.

Det har hittills varit en utmaning för förvaltningen att hitta sätt att hitta bra och mätbara målkriterier för området.

SYV-planer

För förvaltningen finns en övergripande *SYV-plan* vars syfte är att studie- och yrkesvägledningen inom kommunens skolor ska vara likvärdig. Den ska utgöra ett stöd för personal på skolorna i arbetet med att säkerställa att ungdomar gör väl underbyggda val inför framtiden.

Det ska finnas en lokal SYV-aktivitetsplan på varje skola vilket är rektors ansvar. Planen ska visa hur studie- och yrkesvägledningen har organiserats i form av en pedagogisk process och den ska innehålla målkriterier, ansvarsfördelning och kopplingen till skolans systematiska kvalitetsarbete. Insamling gjordes i september-oktober 2022 så att skolorna skulle få lite tid på sig att färdigställa planen för läsåret 2022/2023. Av den sammanställning som finns på intranätet framgår att ett antal skolor inte har delgivit någon plan till huvudmannen centralt på efterfrågan, och andra har inte lämnat någon plan för det senaste läsåret. Det kan dock vara så att det finns en plan utan att den velat delges. Av de 33 skolor som finns med på sidan saknas det SYV-plan för sju skolor och 15 skolor har en plan från läsåret 2021/2022 eller tidigare. Ett fokusområde framöver för de centrala rollerna på förvaltningen är att djupare se på kvaliteten av skolornas SYV-planer.

Om SYV-plan saknas på någon skola så kommunicerar SYV-strategen det med verksamhetschefen som följer upp arbetet genom verksamhetsdialogen med aktuell rektor eller på annat sätt.

Enligt nämndens senaste kvalitetsrapport för grundskolan (2021/2022) beskrivs att ett utvecklingsområde är att sätta upp mål för studie- och yrkesvägledningsarbetet och bedöma elevernas valkompetens, d v s hur skolan ska följa upp att eleven har tillräcklig kunskap och förmåga att göra välgrundade val både när det gäller studieinriktning, yrkesbana och fritid.

Prao

Förvaltningen håller på att jobba upp en bank med praoplats som presenteras genom det digitala verktyget *samverka.nu*. Systemet används för administration av praoplats och här kan företag lägga in platser och elever kan ansöka om platser. Skol- och fritidsförvaltningen anser att de behöver fler platser i sin bank så att fördelningen av platser i högre grad ska gå härigenom i stället för att eleverna själva ordnar platser. Motivet till det är dels att företagen inte ska bli nedringda av elever som söker praoplats, dels att konceptet för PRAO behöver utvecklas så att platsen riskbedöms, kvalitetssäkras och så att det finns ett bra och varierat upplägg för elevens praovecka. Staden arbetar inom ramen för branschråden för att utveckla dessa praokoncept, och i dagsläget finns de framtagna för besöksnäringen och industri. Diskussioner har förts även inom det tredje branschrådet, Tech/IT, men här har man ännu inte nått ända fram ännu.

Förvaltningen har tagit fram en handledarutbildning som erbjuds till de arbetsplatser som finns representerade i det digitala verktyget eller har någon form av samverkan med staden. Syftet med utbildningen är att ge en trygghet till den som tar emot en praoelev. Arbetsgivare efterfrågar ofta att eleverna ska vara mer förberedda än de är när de kommer ut på sin praoplats.

I övrigt kan det finnas avtal med externa aktörer, men inte så mycket formaliserat avseende rutiner och riktlinjer när det handlar om förvaltningens samverkan med näringslivet.

Gymnasieskola

Inom gymnasieskolan finns ett antal skrivningar i skollag och det står i kursplaner att skolan ska ge en bild av samhället. Utöver detta har vi inte tagit del av några riktlinjer eller rutiner som avser skolornas samverkan med näringslivet.

Även för gymnasieskolorna ska SYV-planer upprättas. Enligt förteckningen på intranätet finns det sex kommunala gymnasieskolor. Vid granskningens genomförande hade två en aktuell SYV-plan länkad på sidan, två en SYV-plan som inte avser det senaste läsåret och två skolor hade inte någon SYV-plan publicerad på intranätet. Detta kommer att följas upp vid nästa verksamhetsdialog efter sommaren.

9. Uppföljning

Grundskola

Generellt så sker uppföljningen inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet vilket presenteras i en årlig rapport för varje skola. En sammanfattning av skolornas kvalitetsrapporter går upp till nämnden på ett möte under hösten efter läsårets slut. Det är rektor som har ansvar för hela samverkan med näringslivet, och detta ska verksamhetschefen följa upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Verksamhetschefen har tre verksamhetsdialoger med sina rektorer per år. Vid verksamhetsdialog 1 som hålls i september avhandlas elevernas utbildningsval kopplat till arbete och samhällsliv och hur SYV-planen följs upp. Till denna ger även den centrala avdelningen på skol-och fritidsförvaltningen sin bild över respektive skolas arbete med samverkan skola näringsliv.

I den årliga kvalitetsrapporten som varje skola skriver inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet finns ett avsnitt som heter "Skolan och omvärlden". I detta beskriver respektive skola vad de har för aktiviteter, ex prao, utflykter, besök, kulturaktiviteter.

Prao har följts upp i en enkät till SYV:are och prao-ansvariga. Sammanställningen av enkäten visar bland annat på positiva delar som att det digitala verktyget upplevs bra, antalet praoplatser har ökat och att stödet från förvaltningen centralt upplevs bra. Områden som kan förbättras enligt enkätresultatet är att det upplevs svårt att få tid till uppdraget på de skolor där någon annan än SYV är prao-ansvarig, på en del skolor känner sig SYV fortfarande ensamma i praoarbetet och att det fortfarande behöver erbjudas fler och mer varierade platser i det digitala verktyget.

Hittills har det varit mycket fokus i verksamheten på att skaffa prao-platser, nu menar verksamheten själv att fokus behöver skiftas till att utvärdera dessa.

Det har inte gjorts någon generell uppföljning av prao som riktats mot till vare sig elever eller näringslivet hittills, även om enstaka skolor kan ha gjort detta. För hösten 2023 har dock en enkät tagits fram som kommer riktas till alla de elever som varit ute på prao.

Gymnasieskola

Enligt läroplanen för gymnasieskolan är rektorn ansvarig för att planera, följa upp och utvärdera samt utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Inom APL görs en löpande uppföljning med det aktuella företaget gentemot den specifika eleven. Sedan arbetar samtliga program mot sina olika branschorganisationer och är anslutna till deras college eller kvalitetslösning. I detta ingår att samverkan mellan företagen och skolan ska följas upp och det finns uppställda krav på samverkan för både skolan och företagen både vid anslutning och återcertifiering.

Det görs inte några uppföljningar över hur många elever som går yrkesprogrammen och som sedan efter ett antal år faktiskt arbetar inom yrket. Det finns inte något system för en sådan uppföljning. Det som finns är Skolverkets statistik över hur många av eleverna som är etablerade på arbetsmarknaden eller i studier två respektive fem år efter avslutade studier, men det framgår inte inom vad de arbetar eller studerar.

Det är enklare och mer konkret att följa upp att skolan ger rätt saker till eleverna på yrkesprogrammen. Detta upplevs inte lika tydligt på de högskoleförberedande programmen, utan där har uppföljningen mer bestått i en sammanställning över vilka olika intressenter som skolorna haft någon form av samverkan med. För några av skolorna finns även syfte med de olika insatserna beskrivet, men inte i så hög utsträckning vad samverkan resulterat i.

10. Bedömning barn- och utbildningsnämnden

Har barn- och utbildningsnämnden säkerställt en organisation för samverkan?

Utifrån den genomförda granskningen gör vi bedömningen att nämnden har säkerställt att det finns en organisation för såväl grundskolornas som gymnasieskolornas arbete med samverkan gentemot arbetslivet.

Enligt intervjuerna så erbjuds alla elever praoplats tio dagar under högstadietiden, vilket skollagen kräver. Inom gymnasieskolan erbjuds APL till samtliga elever inom gymnasieskolan, såvida det inte finns några särskilda försvårande omständigheter. Det finns däremot svårighet att hitta APL-platser till eleverna inom den anpassade gymnasieskolan.

Det finns centralt placerade tjänstepersoner som verkar för en likvärdighet mellan skolorna när det kommer till samverkan med näringslivet. Nämndens senaste kvalitetsrapport visar dock att likvärdigheten kan förbättras och att näringslivssamverkan inte alltid är en levande del i undervisningen. Alla skolor har inte heller i dagsläget ett forum för att arbeta strukturerat med samverkan skola och arbetsliv.

Har barn- och utbildningsnämnden säkerställt ändamålsenliga rutiner?

Inom nämndens ansvarsområde finns det en framtagen modell för arbetet med en modern arbetslivsorientering i enlighet med det uppdrag som kommunfullmäktige gav nämnden under 2019.

Det har dock inte gjorts någon specifik uppföljning eller återrapportering avseende det tidigare uppdraget från kommunfullmäktige om att Helsingborg skulle vara ledande i Sverige när det gäller arbetssätt och koppling mellan skola och näringsliv år 2021.

Områden som har med näringslivssamverkan såsom studie- och yrkesvägledningen och elevernas valkompetens finns med i förvaltningens verksamhetsplan och att skrivningen vässats mellan åren visar att det är ett prioriterat utvecklingsområde som även underbyggs av nämndens mål inom området. Förvaltningen har dock inte hittills hittat sätt att ta fram bra mål för att mäta studie- och yrkesvägledningen i enlighet med förvaltningens verksamhetsplan för 2023.

Det finns en övergripande SYV-plan för hela förvaltningen och de flesta skolor har tagit fram lokala SYV-planer. Enligt sammanställningen på intranätet så har ungefär en tredjedel av de kommunala skolorna en aktuell SYV-plan medan var femte skola inte har någon SYV-plan alls.

Det har upparbetats en struktur avseende prao-platser där målsättningen är att all hantering ska gå genom förvaltningens digitala verktyg, där information både till elever och prao-platser finns samlad. Under våren 2023 var det ungefär hälften av prao-platserna som erbjöds via det digitala verktyget.

Har barn- och utbildningsnämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning?

Inom nämnden görs en del uppföljningar bland annat inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet där området med näringslivssamverkan fokuseras under en av verksamhetsdialogerna årligen. För detta har vi inte sett någon dokumentation.

Granskningen visar dock att det finns skolor som saknar uppdaterade SYV-planer och ett forum för samverkan mellan skola och näringsliv.

Inom prao-området görs en uppföljning gentemot de prao-ansvariga på skolorna och inför detta läsår kommer även en enkät att tas fram som riktas till elever.

Läroplanen innehåller många delar och om någon skola inte alltid fokuserar området med näringslivssamverkan kan kommunikationen och säkerställandet av att åtgärder vidtas från den centrala avdelningen via verksamhetschefer ut till rektorer ibland vara utmanande.

Avseende gymnasieskola görs uppföljningar på individnivå mer än av arbetet gentemot näringslivet. När det kommer till studieförberedande program har uppföljningen hittills främst bestått av en sammanställning över vilken samverkan som finns.

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att det i stort finns ett ändamålsenligt arbete hos de granskade nämnderna avseende samverkan med näringslivet. Det finns dock ett antal delar som kan utvecklas och förbättras, främst när det gäller strukturer, kommunikation och uppföljning.

Företagarna i staden är sammantaget nöjda med samarbetet med kommunen även om vissa delar kan förbättras ytterligare.